

Adalminas pärla

av Zacharias Topelius

Första gången publicerad i Eos år 1856

Det var en gång en kung och en drottning som hade en liten flicka, som hette Adalmina. När prinsessan Adalmina döptes var två goda feer, en röd och en blå, inbjudna som faddrar. Som dopgåva gav den röda fen åt Adalmina en stor äkta pärla, så obeskrivligt vacker, att någonting liknande hade man aldrig sett och med den följde ytterligare tre värdefulla gåvor. – Ni ska veta, sade fen, att så länge Adalmina har pärlan ska hon för var dag bli allt **vackrare**, allt **rikare** och allt **klokare**. Men tappar hon sin pärla, då mister hon ohjälpligt alla tre gåvorna. Dem får hon inte tillbaka, förrän hon hittat pärlan.

Den blå fen sade: - Adalmina har fått tre så värdefulla gåvor, att många inte skulle vilja ha någonting större här i världen. Ännu finns det en gåva som är värdefullast av alla. Om Adalmina tappar sin pärla, så får hon i gengäld en fjärde gåva av mig, och det är ett ödmjukt hjärta. Sedan försvann de båda feerna som två vita moln på sommarhimlen. Kungen och drottningen var mycket nöjda. De tänkte för sig själva: - Bara vår lilla prinsessa blir vacker, rik och klok betyder det lite hurudant hennes hjärta är. Vi ska nog akta hennes pärla och då kan hon vara utan den blå fens fattiga gåva.

Kungen lät göra åt Adalmina en krona av guld, och den hade den egenskapen, när prinsessan växte så växte också kronan. För alla andra var denna underliga krona antingen för stor eller för liten. Pärlan sattes fast på kronan så hårt och så starkt, att den omöjligt kunde falla bort därifrån. Kronan placerades på Adalminas huvud, och därefter hade hon den ständigt på sig. Prinsessan växte och blev stor, och hon blev den vackraste prinsessa, som man någonsin hade sett. Hennes små ögon strålade som två silverstjärnor om vårkvällen och var hon än gick blev det solsken omkring henne. Hon blev så rik, att hon åt från guldkärl, sov på guldbädd och klädde sig i kläder av guld. Och så klok var hon, ja så klok att hon kunde gissa de allra svåraste gåtor och minnas de allra längsta läxor bara hon en gång såg på dem.

Men ju äldre Adalmina blev, desto högmodigare blev hon, och med högmodet följde allt otäckare fel, som att Adalmina blev elak och hård, girig och avundsjuk. Hon blev en tyrann som alla var rädda för och ingen tyckte om. Kungen och drottningen var de enda, som inte var uppretade över hennes beteende.

En dag då Adalmina var femton år, gick hon på promenad i den kungliga parken. När hon kom till grinden och ville gå vidare var grinden låst, och ingen vågade öppna den åt henne eftersom kungen strängt förbjudit det.

Adalmina blev rasande då hon inte fick som hon ville och slog sina tjänare i ansiktet och hoppade över grinden och sprang sin väg. Hon sprang så länge att hon blev både törstig och trött och hon satte sig vid en källa för att vila. Då plötsligt fick hon se en bild av sig själv i källan. ”- O, vad jag är vacker!” sade hon för sig själv och böjde sig närmare vattenytan – plask, guldkronan med pärlan föll av Adalminas huvud och försvann i källans djup.

Knappt hade vattnet i källan hunnit bli stilla och klart, förrän Adalmina såg i vattenytan en alldeles annorlunda bild av sig själv. Hon såg bara en stackars ful och fattig tiggarflicka, barfota klädd i trasor och med utslaget hår. Blixtnabbt försvann också hennes stora klokhet. I samma stund miste hon sitt minne. Hon hade endast en dunkel känsla av att en stor förändring hade skett och hon blev rädd. Hon sprang allt längre in i skogen utan att veta vart.

Det blev mörkt om kvällen och vargarna började yla i skogen. Adalmina blev allt räddare och sprang längre o längre in i skogen, tills hon på långt håll såg skenet av ett ljus. När hon kom närmare såg hon att det var en liten stuga, och där bodde en gammal fattig gumma. – Stackars barn, sade gumman, varifrån kommer du så sent på kvällen? Men Adalmina kunde inte svara på det. Hon visste inte ens vem hon var.

Då tyckte den gamla gumman synd om henne och sa att hon behövde någon som vaktade hennes getter i skogen. Så det blev Adalminas nya uppgift, att vara en vallflicka . Adalmina var mycket glad och tacksam, ty utan att hon visste det hade den blå fen hållit ord

Adalmina hade nu fått det som var bättre än skönhet och klokhet och rikedom, nämligen ett gott och ödmjukt hjärta. Hon var nu också mycket lyckligare än tidigare. Hon vallade getter, åt sitt bröd och sov på den hårda bädden av halm och mossa. Och där Adalmina gick blev det åter solsken omkring henne, men inte längre av hennes yttre skönhet utan av hennes goda hjärta.

Men i det kungliga slottet blev det en väldig uppståndelse, när prinsessan var försvunnen. Tjänarna som släppt iväg prinsessan kastades i ett fängelsetorn och kungen och drottningen sörjde otröstligt. Kungen och drottningen lät meddela att den som kunde hitta Adalmina, skulle få prinsessan till hustru och därtill halva kungariket. Under tre långa år red kungaöner och riddare över hela jorden och sökte prinsessan utan att finna henne. – Till slut hände det att unge prins Sigismund kom till den gamla gummans stuga när han sökte efter Adalmina. När Adalmina kom hem med sina getter från skogen, tittade prinsen på henne och kunde inte förstå, varför flickan som var så fattig och ful värmde hans hjärta på ett så underbart sätt. – Det är märkvärdigt, sa prinsen, i tre långa år har jag inte tänkt på någon annan än min lilla prinsessa. Men nu söker jag henne inte mer. Nu vill jag bygga mig ett slott här i skogen och bo här i alla mina dagar.

Prinsen byggde sig ett slott i närheten av den källa, där Adalmina en dag hade förvandlats. En dag då det var mycket varmt, kom prinsen till källan och lutade sig ner för att dricka. Han fann då guldkronan med en skimrande underbar pärla. Tänk om det är Adalminas pärla! Han gick med kronan till kungens slott, och knappt hade kungen och drottningen sett kronan förrän de båda ropade på samma gång: Adalminas krona! Adalminas pärla! Men var är hon själv. Var är vår sköna, kära, lilla prinsessa?

Då räknade kungen ut, att om prinsessan ännu levde borde hon vara aderton år. Han kom ihåg den röda fens spådom och började räkna ut vad som verkligen hänt. Därför lät han åter meddela i alla kyrkor, att alla flickor som var aderton år gamla skulle samlas vid slottet och prova kronan. Och den som kronan fullkomligt passade på, hon skulle vara den förlorade prinsessan Adalmina, och henne skulle prins Sigismund få till fru. Det var en vacker sommardag och minst tusen flickor stod i kö för att pröva sin lycka. Från morgonen till kvällen vandrade guldkronan från huvud till huvud och alla provade den, men den passade inte någon.

Sent på kvällen kom vallflickan gående med sina getter på vägen. ”Vi kan väl ännu prova kronan på vallflickans huvud”, sade prinsen. Och se, kronan passade alldeles på pricken. Det var skymning ute så folket kunde inte riktigt se hur vallflickan såg ut, men de ropade ”Länge leve prins Sigismund och prinsessan Adalmina”, fast de tänkte: ”Det är ju bara en fattig vallflicka”

Sedan förde man vallflickan med kronan på huvudet in i kungens sal, där tusen vaxljus lyste. Men över alla ljusens strålgans vann Adalminas underbara skönhet. Då Adalmina fick tillbaka sin pärla, fick hon också tillbaks den röda fens alla gåvor. Men det bästa av allt var, att hon också fick behålla den blå fens gåva, ett gott och ödmjukt hjärta. Hon bad om förlåtelse för sitt tidigare högmod och kallade till sig den fattiga gumman från skogstorpet och sade: ”Den ödmjuke är rik trots sin fattigdom, men den rike, som har ett hårt hjärta, han är ändå fattig bland alla sina skatter. Därefter firade man bröllop och gladdes stort i kungens slott och överallt ljud ropet: ”Vacker är Adalminas pärla, men vackrast är ett ödmjukt hjärta!”

Ill. Albert Edelfelt

Sagan bearbetad av personalen vid Nykarleby stadsbibliotek

